

KLAGANDE

1. LARS Avellan-Hultman, 19480727-1038
2. CARL Kjellberg, 19670831-7695
3. CAROLIN Robson, 19510825-0167

MOTPART

Danderyds kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Danderyds kommuns beslut 2023-10-16

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen; nu fråga om inhibition

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att det överklagade beslutet inte ska gälla i avvaktan på att målet avgörs slutligt eller förvaltningsrätten beslutar annat (inhibition).

YRKANDEN

Kommunfullmäktige i Danderyds kommun beslutade den 16 oktober 2023 att Oscarsborgsvillan inom fastigheten Danderyd 2:143 ska rivas före utgången av 2023.

Lars Avellan-Hultman, Carl Kjellberg och Carolin Robson överklagar beslutet.

Carolin Robson yrkar, såvitt nu är fråga, att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition). Till stöd för sin talan för Carolin Robson fram bl.a. följande. Oscarsborgsvillan utpekas i kommunens översiktsplan som en kulturhistoriskt värdefull byggnad men kommunfullmäktiges ledamöter har inte fått ta del av något underlag som visar detta. Fullmäktige har som följd inte kunnat ta ställning till plan- och bygglagens (2010:900), PBL, krav att ett byggnadsverks kulturhistoriska värde ska bibehållas. Oscarsborgsvillan ligger utanför detaljplanelagt område och miljöbalkens hushållningsbestämmelser ska således tillämpas vid prövning av ändring och andra åtgärder av byggnaden, vilket kommunen har underlåtit att göra.

Grunden för kommunens rivningsbeslut är att det kostar för mycket att rusta upp Oscarsborgsvillan. Detta strider mot hur regering och riksdag fastställt att hushållningsbestämmelserna ska tillämpas. Kommunen har inte tagit sitt lagstadgade ägaransvar och det eftersatta underhållet kan inte tas som intäkt för en rivning av Oscarsborgsvillan. Miljö- och stadsbyggnadskontoret skriver i ett tjänsteutlåtande att kommunen allvarligt brustit i sitt underhåll av byggnaden och att kommunen därmed inte uppfyllt sina skyldigheter att hålla byggnaden i vårdat skick samt att Oscarsborgsvillans kulturhistoriska värden inte har bevarats genom underhåll på det sätt PBL föreskriver.

Fullmäktiges beslut om rivning av Oscarsborgsvillan strider mot slutsatserna i den antikvariska utredning som kommunen själv har beställt. Är byggnaden

särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får den enligt 8 kap. 17 och 13 §§ PBL inte förvanskas.

Det överklagade beslutet om rivning av Oscarsborgsvillan strider mot bestämmelserna i miljöbalken. En verksamhetsutövare ansvarar för att, genom relevanta planerings- och beslutsunderlag, visa att en tilltänkt åtgärd tillvaratar platsens kulturvärden. Kommunen har underlåtit att dels presentera sådant planeringsunderlag som behövs för att belysa frågor om hushållning, dels presentera relevanta planerings- och beslutsunderlag som visar att platsens kulturvärden tillvaratas. Kommunen har vare sig prövat vilka skyddsåtgärder som behövs eller vidtagit de försiktighetsmått i övrigt som behövs för skydd av den historiska kulturmiljön.

Danderyds kommun anser att yrkandet om inhibition ska avslås och för fram bl.a. följande.

Det finns inte några krav i lag på beslutsunderlag i ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige. Bestämmelserna i miljöbalken som klaganden hänvisat till är inte tillämpliga på det överklagade beslutet.

Det saknas grund för att upphäva ett beslut om rivning av den anledning att en byggnads underhåll är eftersatt eller för att det finns ett åtgärdsföreläggande från en byggnadsnämnd. Det finns inga krav i lag på att en kommun ska göra en analys av ett bebyggelseområdes skyddsbehov innan kommunen fattar beslut om att riva en byggnad.

Det ingår i den kommunala kompetensen att fatta beslut som rör fastigheter som kommuner äger. Grund för att upphäva beslutet på den grund att beslutet inte är en kommunal angelägenhet saknas således.

En översiktsplan är inte bindande. Ett beslut om rivning kan inte strida mot lag eller annan författning till följd av en markering i en översiktsplan som ”värdefull byggnad”. Ett beslut av en kommun som fastighetsägare om att riva en byggnad kan inte heller prövas mot 8 kap. 13 och 17 §§ PBL i en laglighetsprövning. Frågan om dessa bestämmelser är tillämpliga vid rivning av en byggnad och om de, för det fall de är tillämpliga, utgör hinder för rivning prövas av byggnadsnämnd. Då den aktuella byggnaden är belägen utanför detaljplanelagt område, där det heller inte finns områdesbestämmelser finns det inget krav på rivningslov. I enlighet med PBL och plan- och byggförordningen ska kommunen ge in en rivningsanmälan till byggnadsnämnden. 8 kap. 13 § PBL innebär att en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas. Bestämmelsen är emellertid inte ett förbud mot att riva sådana byggnader. 8 kap. 17 § PBL behandlar ändring och flytt av byggnad, inte rivning. Varken ordet ”ändring” eller ordet ”flytt” kan tolkas omfatta rivning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

I 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) anges att en domstol som ska pröva ett överklagande får besluta att det överklagade beslutet, om det annars skulle gälla omedelbart, tills vidare inte ska gälla.

För att ett beslut om inhibition ska meddelas krävs som huvudregel en tämligen hög grad av sannolikhet för att överklagandet ska bifallas. Kraven för inhibition kan dock ställas lägre om det överklagade beslutet är av sådan karaktär att en verkställighet inte kan bringas återgå vid bifall till överklagandet och det inte finns något motstående intresse som starkt talar för att beslutet ska gälla omedelbart. Inhibition kan då meddelas redan när utgången framstår som oviss (RÅ 1990 ref. 82).

Danderyds kommuns beslut innebär att Oscarsborgsvillan ska rivas. Beslutet är därmed av sådan karaktär att en verkställighet inte kan bringas att återgå vid ett eventuellt bifall till överklagandet. Det har inte framkommit något motstående intresse som starkt talar för att beslutet ska gälla omedelbart. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att förhållandena är sådana att förutsättningarna för inhibition ska anses uppfyllda redan om det kan konstateras att det föreligger ovisshet beträffande utgången i målet.

I målet aktualiseras flera komplicerade rättsfrågor. Det är inte möjligt att på nuvarande stadium av processen göra någon säker bedömning av hur den slutliga prövningen av dessa frågor kommer att utfalla. Förvaltningsrätten anser därmed att utgången i målet får bedömas som oviss. Carolin Robsons yrkande om inhibition ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Lena Liljegren Victorin
Förvaltningsrättsfiskal

Karolina Fredriksson har varit föredragande.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.